

פרשת מקץ – תשס"ח

ביני תלמי

(א) וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַת־יָמַי וּפְרָעָה חָלַם וְהִנֵּה עֹלֵם עַל הַיָּאֵר : (ב) וְהִנֵּה מִן הַיָּאֵר עֹלֵת שֶׁבַע פְּרוֹת יְפוֹת מִרְאָה וּבְרִיאַת בָּשָׂר וְתַרְעִינָה בְּאָחוּ : (ג) וְהִנֵּה שֶׁבַע פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיָּאֵר רַעוֹת מִרְאָה וְדַקּוֹת בָּשָׂר וְתַעֲמֻדָּנָה אֶצֶל הַפְּרוֹת עַל שְׂפַת הַיָּאֵר : (ד) וְתֹאכְלֶנָּה הַפְּרוֹת רַעוֹת הַמִּרְאָה וְדַקּוֹת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע הַפְּרוֹת יְפוֹת הַמִּרְאָה וְהַבְּרִיאַת וַיִּיקֶץ פְּרָעָה : (ה) וַיִּישָׁן וַיִּחְלֹם שְׁנִית וְהִנֵּה שֶׁבַע שְׂבָלִים עֹלוֹת בְּקִנָּה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת : (ו) וְהִנֵּה שֶׁבַע שְׂבָלִים דַּקּוֹת וְשִׁדּוּפוֹת קָדִים צְמֻחוֹת אַחֲרֵיהֶן : (ז) וְתִבְלַעְנָה הַשְּׂבָלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע הַשְּׂבָלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֹאוֹת וַיִּיקֶץ פְּרָעָה וְהִנֵּה חֲלוֹם :

בראשית, פרק מא

שבע פרות ושבע פרות וחלום אחד. שבע שיבולים ושבע שיבולים וחלום אחד. הפרות המלאות ואלו הדקות והריקות. השיבולים הבריאות והטובות ואלו שדופות הקדים.

פרשת מקץ, פרשה של ריקנות והתמלאות, פרשה של כח וחולשה, של התקוה ואבדנה, פרשת מקץ, פרשה של המציאות האנושית.

בני ישראל יורדים למצרים לשבור שבר בסלים ריקים ושבים לאביהם יעקב בכלים מלאי כל טוב, בשקים עמוסי תבואת מצרים ובלב נקוב חרדה מן הבאות. והרעב עדיין בארץ והשקים עמוסי כל הטוב מתרוקנים, והסלים מתחסלים, ושוב יורדים האחים לשבור שבר ומותירים אחריהם אב זקן שבור לב, נשמה מרוקנת תקוות, ובכי על הבן הקטן שהלך ועל כתונת הפסים מרובבת הדם שנשארה לו מאהבה גדולה. פרשת מקץ, פרשה של ירידה צורך עליה צורך ירידה צורך עליה – פרשה של חיים.

שכשנכנסו יוונים להיכל טימאז כל השמנים שבהיכל.

וכשגברה מלכות בית חשמונאי וניצחום

בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול

ולא היה בו אלא להדליק יום אחד.

נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים.

לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה.

בבלי, שבת כא ע"ב

בית המקדש מתרוקן מעבודה, מתרוקן מקודש, מתרוקן מאור, רק פך קטן עוד נותר לצקת שמן במנורה שכבר לא היתה שם. והפך מתרוקן והאור מתמלא ונעשה בו נס ... כפרשתו של החג כן חנוכתה של פרשת השבוע שהן שתיהן מאירות את אותה חשיכה.

שנו חכמינו : מצות חנוכה נר איש וביתו.

בית שמאי אומרים : יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך ;

ובית הלל אומרים : יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך.

בבלי, שבת כא ע"ב

בית שמאי אומרים: האור הולך ופוחת. הם מצווים על אופן הדלקת הנרות, אבל הם מדברים על היום יום שהם פוגשים בעולמם.

בית הלל אומרים: האור הולך ועולה. הם מצווים על אופן הדלקת הנרות, אבל הם מדברים על התקוות שהם רוצים לפגוש בעולמם. והמחלוקת לשם שמיים. אלה בבית מדרשם, ואלה בבית מדרשם. אלה ונקודת מבטם, ואלה ונקודת מבטם. אלה עם חלומותיהם, ואלה עם שיברם, ויוסף אין להם שיפתור ויאסוף אליו את כולם – ורק העולם הוא אותו העולם.

כאן חם, ואור ונר רביעי של חנוכה, וחיוך של אנשים ממלא איזו שמחה של מפגש. בחוץ לעיתים עוד נדמה שקר, וחשכה מהלכת לאורך הקירות המתרוקנים של מה שפעם היו יסודותיו של חינוך ראוי. בחוץ לעיתים עוד נדמה שסופת הריקנות וההבל סוחפת את אחרוני אורותיה של הרוח, והשחיתות מכרסמת בסליהם המתרוקנים של יפי הנפש וטוב הלב, ולכאורה רק רע מכל עבר, ושוד ואין שובר שבר.

כל ימי העולם הם ימים של התרוקנות והתמלאות, של כח וחולשה, של חושך ותקוה, ורק אנחנו בני האדם, כאן למטה, יורדים ועולים עמם ומבקשים את האור.

פרשת מקץ – שבע פרות וחלום אחד. לחנוכה – שמונה ימים. פרשת מקץ: שבע שיבולים וחולם אחד. ולימי החנוכה שמונה נרות. בית תפילה ישראלי, פך קטן של תקוה וחולמים הרבה. בית תפילה ישראלי, פך קטן שלכאורה אין בו להאיר, כי אם סמטת עיר חשוכה ופקוקה. ואתם עוד תעשו בו נס ויהיה לאור גדול, שנאמר: "תל אביב - אור ללא הפסקה". שבת שלום וחג שמח.

(בקבלת-שבת חנוכה של "ניגון הלב" עם "בית תפילה ישראלי")